

Noora Kallioinen

MOOTTORITIE ON KUUMA

Voxpihlaja-kuoro konsertoimassa Pelle Miljoonan kanssa

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Toukokuu 2013**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika Toukokuu 2013	Tekijä/tekijät Noora Kallioinen
Koulutusohjelma Musiikki		
Työn nimi MOOTTORITIE ON KUUMA. Voxpihlaja-kuoro konsertoimassa Pelle Miljoonan kanssa		
Työn ohjaaja Riitta Kossi	Sivumäärä 33 + 3	
Työelämäohjaaja Riitta Kossi		
<p>Opinnäytetyössä tarkasteltiin harrastajakuoro Voxpihlajan valmistautumista konsertteihin, jotka perustuivat Pelle Miljoonan musiikkiin. Konsertit järjestettiin keväällä 2011 Kokkolassa, Ykspihlajassa. Kyseessä on laadullinen tapaustutkimus, jossa on piirteitä myös toimintatutkimuksesta. Projektia tarkasteltiin sekä kuoronjohtajan että kuorolaisten näkökulmasta.</p> <p>Työn tavoitteena oli tutkia, miten harrastajakuoro valmistautuu suureen projektiin, miten kuorolaiset sen kokevat ja miten kuoronjohtajana onnistun työssäni. Opinnäytetyössä korostuu vahvasti kokemuksellisuus, koska aihe kumpusi käytännön työelämästä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kuorolaisille konserttien jälkeen teetettyä puolistrukturoitua kyselyä, jossa tarkastelun kohteena olivat muun muassa kuoron sisäinen dynamiikka sekä kuorolaisten näkemykset projektin onnistumisesta kokonaisuudessaan. Konsertteihin valmistautumisen kuvailemisessa käytettiin taustatietona harjoituspäiväkirjamerkintöjä. Tietoperustana hyödynnettiin kuoronjohtoa käsittelevää kirjallisuutta, mutta pohdintaa tuettiin vahvasti myös käytännön kuoronjohtajuuden sekä tutkivan oppimisen näkökulmasta.</p> <p>Johtopäätöksissä tärkeimmiksi pääkohdiksi nousivat oppimiskokemukset. Kuorolaiset oppivat muun muassa analysoimaan omaa toimintaansa osana ryhmää ja projektia ja tunnistiivat itsessään tiettyjä rooleja. Oman oppimiskokemukseni tärkeimpiä havaintoja olivat ammatillinen kehittyminen sekä opettajana että muusikkona.</p>		

Asiasanat

Kokemuksellisuus, kuoro, kuoronjohto, kysely, Pelle Miljoona, Voxpihlaja, yhteistoiminnallisuus

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari	Date May 2013	Author Noora Kallioinen
Degree programme Music		
Name of thesis THE HIGHWAY IS HOT. Voxpihlaja Choir on stage with Pelle Miljoona		
Instructor Riitta Kossi	Pages 33 + 3	
Supervisor Riitta Kossi		
<p>This thesis reviewed how the amateur choir called Voxpihlaja prepared for concerts, which were based on Pelle Miljoona's music. The concerts were arranged in Ykspihlaja, Kokkola in the spring of 2011. This was a qualitative research, which had also features from case study. The project was reviewed both from conductor's and from choristers' point of view.</p> <p>The purpose of this thesis was to explore how the amateur choir prepared for a big project, how the choristers experienced it and how the researcher managed in her work as a choir conductor. This thesis is strongly based on experiential research, because the subject comes directly from practical working life. As a research method semi-structured questionnaire was used, which the choristers filled in after the concerts. This questionnaire focused on the dynamics inside the choir and also the choristers' visions about the success of the project on the whole. Practice diary notes were used as background information when describing the preparation for the concerts. The theoretical part of the thesis was based on literature about choir conducting. The reflection was also strongly supported by practical choir conducting and inquiry-based learning.</p> <p>In conclusions, the most important main points were the learning experiences. The choristers learned, among other things, to analyze their own actions as a part of a group and the project and they recognized certain roles in themselves. The most important observations of my own learning experience were my professional development both as a teacher and as a musician.</p>		

Key words

Choir, choral conducting, cooperation, experiential, Pelle Miljoona, questionnaire, Voxpihlaja

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 VOXPIHLAJA	2
2.1 Voxpihlajan syntymisen taustaa	2
2.2 Ykspihlajan Työvään Näyttämö ja Ykspihlajan Työvään Soittajat	4
2.3 Pelle Miljoona	4
3 AIKATAULU	6
3.1 Valmistautuminen konsertteihin	6
3.2 Ohjelmisto	9
3.2.1 Kuorolaisten näkökulmia ohjelmistosta	11
3.2.2 Ulkomusiikilliset seikat	12
3.3 Kenraaliharjoitus	14
3.4 Konsertit	15
4 KUORO OPPIMISKOKEMUKSENA	18
4.1 Taustatietoa kyselystä	18
4.2 Kyselyn tuloksia	19
4.2.1 Oman onnistumisen kokeminen	19
4.2.2 Tiukan harjoitusaikataulun kokeminen	20
4.2.3 Kuorohengen ja oman roolin kokeminen	20
4.2.4 Projektin vaikutus yleisesti kuoroon ja kuorolaisiin	22
4.3 Kuoronjohtajuus	23
4.4 Miten onnistuin kuoronjohtajana	25
5 POHDINTA	30
LÄHTEET	32
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Marraskuussa 2010 sain hienon tilaisuuden tutustua kuoromaailmaan kuoronjohtajan ominaisuudessa kokkolalaisessa sekakuoro Voxpihlajassa. Aikaisemmin olin ollut muutamissa kuoroissa laulajana, mutta johtamisesta minulla ei ollut kokemusta kuin opintoihini kuuluneiden Kuoronjohdon ja Musiikin johtamisen perusteet -kurssien tiimoilta. Vastatessani myöntävästi sijaisuuteen en osannut arvata kuinka upea, haastava, mieleenpainuva ja opettavainen kokemus siitä tulisi. Sijaisuuteni aikana valmistimme muun muassa neljän konsertin sarjan Pelle Miljoonan musiikista yhdessä Ykspihlajan Työväen Soittajien ja itse Pelle Miljoonan kanssa. Konsertit pidettiin 1.-3.4.2011 Ykspihlajan Toimitalolla.

Koska konserttisarjan valmistumisen eteen tehtiin kovasti työtä, oli luonteva ajatus tehdä prosessista opinnäytetyö. Pohdin etukäteen, miten selviäisin näin suuresta haasteesta, koska minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta kuoronjohtajuudesta. Oman paineensa harjoittelulle asetti myös tiukka aikataulu, sillä koko konsertin harjoittelu sekä konsertit toteutettiin alle puolessa vuodessa. Prosessi itsessään oli hyvin mielenkiintoinen monestakin näkökulmasta; minä ensikertalaisena kuoronjohtajana, tiukan harjoitteluajataulun ja harrastajakuorolaisten muodostama yhdistelmä, solistina tunnettu suomalainen artisti, musiikin genre kuoromusiikille ja puhallinorkesterille epätyypillinen. Oli jännittävää seurata, millainen lopputulos näistä aineksista voisikaan syntyä. Ajatus prosessista opinnäytteenä kiinnosti myös siksi, että kyseessä oli rytmimusiikkia laulava kuoro; rytmimusiikki genrenä on lähellä sydäntäni.

Opinnäytetyöni on laadullinen tapaustutkimus, jossa on piirteitä myös toimintatutkimuksesta. Keskeisessä roolissa aineiston keruussa ja analysoinnissa ovat osallistava havainnointi sekä kokemuksellinen, yhteistoiminnallinen ja tutkiva oppiminen. Työssä pohdin ja kuvailen Voxpihlajan valmistautumista konsertteihin. Pohdintani tukena ovat omien kokemuksieni lisäksi kuorolaisille konserttien jälkeen teettämäni kyselyn vastaukset, harjoituspäiväkirjamerkinnot sekä kuoronjohtoa käsittelevää kirjallisuutta. Työn loppupuolella keskityn tulkitsemaan kyselyvastausten pääkohtia ja omaa kehitystäni kuoronjohtajana käytännön kuoronjohtajuuden sekä tutkivan oppimisen näkökulmasta.

2 VOXPIHLAJA

2.1 Voxpihlajan syntymisen taustaa

Ykspihlajan Työväen Näyttämön (YTN) yhteyteen perustettu sekakuoro Voxpihlaja sai alkunsa vuonna 2009 YTN:n 100-vuotistaipaleen katselmuksen, *Lauluja vuosien varrelta*, jatkoilla. Katselmusta varten kasattu kuoro alkoi kehittää ideaa näyttämön sekakuorosta. Katselmuksessa kuoronjohtajana toiminutta Heli Uusimäkeä pyydettiin jatkamaan myös uuden kuoron johtajana. Alusta saakka ajatuksena oli, että kuoroon ovat tervetulleita kaikki, eikä pääsykokeita pidetä. Ohjelmisto haluttiin painottaa rytmimusiikkiin. Kuoro aloitti uransa noin 20 laulajan voimin. Tällä hetkellä kuorossa laulaa noin 40 laulajaa, joista enemmistö on naisia. Kuorolaisten keski-ikä on noin 35 vuotta. Kuorossa laulaa pääosin harrastajia, mutta mukana on myös muutama ammattilainen. (Uusimäki 2012.)

Kuoro aloitti harjoittelun muun muassa katselmuksessa esitettyjen kappaleiden parissa. Ensimmäisiä Voxpihlajan keikkoja olivat Ykspihlajan Työväen Näyttämön järjestämät Täydenkuun Tärskyt sekä Työväen Laulutalkoot. Keväällä 2010 Voxpihlaja järjesti ensimmäisenä isona yhteistyökokonaisuutena Ykspihlajan Työväen Soittajien kanssa Euroviisukonsertit, joissa esitettiin euroviisuja eri vuosikymmenten ajalta. Sovitukset kappaleisiin tekivät jyvaskyläläinen musiikin monitoimija Esko Eirola sekä Heli Uusimäki. Euroviisukonsertteja järjestettiin yleisön pyynnöstä myös syksyllä 2010. (Uusimäki 2012.)

Ehdotuksen Pelle Miljoonan musiikkiin perustuvasta konsertista teki Eirola euroviisukonserttien jälkeen. Eirola oli tehnyt yhteistyötä Pellen kanssa aiemmin ja sovittanut tämän musiikkia myös jousiorkesterille. Lopulta konserttimme esitettiin keväällä 2011, sekä hiukan muunneltuna kokonaisuutena myös kesällä 2011 Valkeakosken Työväen Musiikkijuhlissa. Kesällä 2012 esiinnyimme vielä Singer-Songwriter -festivaaleilla Kokkolassa.

Tutustuin Voxpihlaja-kuoroon keväällä 2010 laulunopettajani Heli Uusimäen pyydettyä minua Euroviisukonserttien bändiin pianistiksi. Muistan olleeni yllättynyt siitä, kuinka nopeasti tuore kuoro oli pystynyt järjestämään Euroviisukonsertit. Jo tuolloin minulle selvisi, että kyseessä oli innokas ja ideoita pursuava kuoro. Kuorolaiset olivat suunnitelleet itse koreografiat sekä konsertin teemaan sopivan puvustuksen. Kaikesta huomasin, että jo-

kainen kuorolainen eli tilanteessa täysillä mukana, sillä tekemisen ilo välittyi sekä meille soittajille että yleisölle.

Kesällä 2010 Heli Uusimäki soitti minulle ja tarjosi kuoronjohtajan paikkaa Voxpihlajassa, sillä hän oli jäämässä loppuvuodesta äitiyslomalle. Suostuin lähes empimättä, vaikka minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta kuoronjohtamisesta. Olin ainoastaan laulanut eri kuoroissa. Marraskuussa 2010 aloitin työni Voxpihlajan taiteellisena johtajana. Aloimme heti harjoitella ensimmäisiä Pelle Miljoona -projektin kappaleita.

KUVA 1. Koko työryhmä koolla.

Kuoronjohtaminen kiinnosti minua erityisesti pedagogisista syistä. Olen aina ollut kiinnostunut ryhmien opettamisesta ja halusin syventää ryhmäopettamisen taitojani, nyt kuoronjohtamisen näkökulmasta. Aikaisemmat ryhmäopetustilanteet olivat olleet enimmäkseen lasten parissa, joten koin mielenkiintoiseksi haasteeksi soveltaa oppimiani taitoja vuorostaan aikuisten kanssa.

2.2 Ykspihlajan Työväen Näyttämö ja Ykspihlajan Työväen Soittajat

Ykspihlajan Työväen Näyttämö (YTN) perustettiin Kokkolan Ykspihlajassa vuonna 1907 ja se on vakiinnuttanut asemansa yhtenä Suomen johtavista ja näkyvimmistä harrastajateattereista. Näyttämön alku liittyy työväen ammatilliseen ja poliittiseen järjestäytymiseen Kokkolassa. Näyttämön kotipaikkana on valmistumisestaan saakka toiminut Ykspihlajan Työväentalo. (Ykspihlajan Työväen Näyttämö 2009.) Voxpihlaja syntyi YTN:n 100-vuotistaipaleen katselmukseen kasatusta kuorosta. Kuoro aloitti virallisesti toimintansa syksyllä 2009 Ykspihlajan Työväen Näyttämön kuorona, ja se harjoittelee Ykspihlajan Työväentalolla.

Puhallinorkesteri Ykspihlajan Työväen Soittajat (YTS) perustettiin vuonna 1923. YTS soittaa perinteisen puhallinmusiikin lisäksi populaarimusiikkia. (Ykspihlajan Työväen Soittajat 2010.) YTS:n ja Voxpihlajan yhteistyö alkoi keväällä 2010 järjestettyjen euroviisukonserttien myötä. Onnistuneen yhteiskonsertin jälkeen yhteistyö sai jatkoa myös Voxpihlaja & YTS feat. Pelle Miljoona -produktiossa. YTS soitti konserteissa yhteensä 25 soittajan voimin. Kokoonpanoon kuuluivat seuraavat soittimet: huilu, oboe, klarinetti, altto-, tenori- ja baritonisaksofoni, trumpetti, altto- ja baritonitorvi, käyrätorvi, tuuba ja erilaisia lyömäsoittimia.

2.3 Pelle Miljoona

Pelle on ollut aina uskollinen alkuperäisille ihanteilleen, seisonut juttunsa takana ja seisoo edelleen rotsia kääntämättä. Pelle on kieltämättä suomirokin klassikko, isältä pojalle, äidiltä tyttäreille. Pelle ei juokse trendien perässä niinku moni muu. Ja kyllä Pelle on muusikkojenkin keskuudessa aikalailla arvostettu. Moni ihailee sen tapaa tehdä juttunsa ja haluaisi itse olla yhtä jääräpäinen. (Juhani Merimaa teoksessa *Matkalla Tuntemattomaan* 2005, 144.)

Pelle Miljoona, oikealta nimeltään Petri Samuli Tiili, syntyi 10.2.1955 Haminassa. Hän on suomalainen punk- ja rockmuusikko ja urallaan säveltänyt, sanoittanut, laulanut ja soittanut useita eri soittimia eri yhtyeissä. Koulutukseltaan hän on myös peruskoulun opettaja. (Saari & Maunula 2008.) Pelle Miljoona on uransa aikana julkaissut muun muassa kymmenen romaania, omaelämäkerran sekä kaksi runokirjaa (Saari & Maunula 2012).

Pellen ura punk-artistina alkoi vuonna 1977, kun hän opiskeli Savonlinnan Opettajankoulutuslaitoksessa. Punk teki tuolloin tuloaan ja Pelle oli Lontoossa käydessään tutustunut kyseiseen ilmiöön. Punk-musiikille tyypillinen kantaottavuus lienee syy siihen, miksi Pellestä tuli punk-muusikko. Hänelläkin oli sanottavaa sen hetkisestä maailman menosta. (Laamanen 2005, 10.)

KUVA 2. Pelle Miljoona Ykspihlajassa.

Pelle kommentoi yhteistyötä Voxpihlajan ja Ykspihlajan Työväen Soittajien kanssa näin:

”Kesä on kieltämättä ollut aika kiireinen, mutta tällaiset spesiaalijutut, kuten tämä juttu kokkolalaisten kanssa, ovat minulle tavallaan keikkailun suolaa, sanoo Pelle Miljoona. Otan ihan kunnianosoituksena vastaan tällaiset tarjoukset, että pyydetään mukaan tuollaiseen juttuun. Laulajan osaan kokkolayhteistyössä tyytynyt ja rumpusooloista luopunut Pelle Miljoona kertoo yhteistyön soittokunnan ja kuoron kanssa sujuneen hyvin.” (Hurme 2011).

3 AIKATAULU

3.1 Valmistautuminen konsertteihin

Esko Eirolan ehdotus tehdä konserttikokonaisuus Pelle Miljoonan kanssa hyväksyttiin kuoron keskuudessa. Konsertit haluttiin toteuttaa yhdessä Ykspihlajan Työväen Soittajien kanssa, sillä aiemmin järjestetyt Euroviisukonsertit olivat osoittaneet yhteistyön toimivan. Lisäksi Eirolan tyyli tehdä sovituksia puhallinorkesterille ja kuorolle oli tullut tutuksi Euroviisu-konserteista.

Harjoitusaikataulusta tehtiin tiukka, sisältäen jokaviikkoiset peruskuoroharjoitukset sekä muutaman viikonloppuleirin, jolloin töitä tehtiin pidempään. Leirit osoittautuivat hyväksi harjoitusmuodoksi monellakin tapaa. Kuorolaiset orientoituivat leiripäivän harjoitukseen paljon paremmin ja työskentelivät tehokkaammin, kun saman asian ympärillä tehtiin töitä pidempään. Normaaleissa parin tunnin harjoituksissa keskittyminen häiriintyi paljon herkemmin.

Koska harjoitusaikataulu oli tiukka, ilmapiiri harjoituksissa oli välillä hermostunut ja stressaantunut. Lisäpaineita tilanteeseen toi myös se, että kyseessä oli iso pala purtavaksi kun kyseessä oli niin nuori ja harrastuspohjalta toimiva kuoro. Vajaassa kahdessa vuodessa kuoro oli valmistanut sekä ison Euroviisu-konserttien sarjan, että juuri valmisteilla olevan toisen konserttisarjan, jossa genre oli kuoromusiikille epätyypillinen, aikaa harjoitteluun alle puoli vuotta ja konsertit tehtiin yhteistyössä ohjelmiston kappaleet pääasiassa säveltäneen Pelle Miljoonan kanssa. Haastetta harjoitteluun toi myös se, että kuoro sai nuotteja pikkuhiljaa. Syynä tähän oli sovittajan kiireinen aikataulu ja muut samanaikaiset projektit. Viimeisimmät nuotit tulivat konserttiviikonloppua edeltäneellä viikolla. Tämä antoi kuitenkin mahdollisuuden harjoitella jo saadut sovitukset kuntoon.

Kuoronjohtajana pyrin pitämään kuorolaisten mielet rauhallisina. Aina se ei ollut helppoa, sillä kauhistelin välillä itsekin mielessäni urakan suuruutta. Olisin ollut ehkä rauhallisempi, jos olisin ollut kokeneempi kuoronjohtaja. Toisaalta projekti hioi myös minun taitojani kuoronjohtajana monella tapaa. Kuoronjohtajuus on paljon muutakin kuin vain kappaleiden konkreettista johtamista. Omia osa-alueitaan ovat myös kappaleiden opiskelu ensin

itsekseni, harjoittaminen ja kuoron henkinen valmentaminen. Näissä osa-alueissa koin kehittyneeni eniten projektin päätyttyä.

Kuoronjohtajan oma asenne ja vireystila ovat erittäin tärkeässä asemassa kuoroharjoituksissa. Kuoroharjoitusten ilmapiiristä tulee luoda positiivinen, lämminhenkinen, kannustava ja hyväksyvä. Kuoronjohtajan on saatava kuoro orientoitumaan tulevaan harjoitukseen heti alusta saakka esimerkiksi erilaisten äänenavaus-, rentoutus- ja keskittymisharjoitusten avulla. (Koistinen 2003, 104.) Pyrinkin aloittamaan jokaisen harjoituksen yhteisillä venytyksillä tai äänenavauksilla. Yritin kuulostella kuoron vireystilaa kunakin harjoituspäivänä; tarvitaanko tänään mukaansatempaavia äänenavausharjoitteita vireystilan nostamiseksi, vai rauhoittavia, rentouttavia harjoitteita ylienergisestä mielialan rauhoittamiseksi.

Yksi tärkeimmistä tehtävistä oli myös muistuttaa kuoroa siitä, että aloitettaessa uutta projektia tunne on lähes aina sama; miten tästä voi koskaan tulla valmista? Kehotin kuorolaisia niinä epätoivon hetkinä muistelemaan Euroviisukonserttien lähtö- ja lopputilannetta. Tunnetila oli ollut aivan sama myös Euroviisuprojektin alkuvaiheessa, mutta kuten sanotaan, lopussa kiitos seisoo ja tuloksena olivat upeat konsertit. Pyysin kuoroa luottamaan siihen. Jokainen kuorolainen ylitti Pelle Miljoona -projektin aikana itsensä. Kuorolaisten keskuudesta löytyi runsaasti myös omia kannustajia, jotka loivat uskoa kanssalaulajiin.

Koska harjoittelutahti oli kiivas ja materiaali kuorolaisille haastavaa, jouduin tekemään muutamia kuorolaisia helpottavia ratkaisuja. Sopraanostemmat oli useassa kappaleessa kirjoitettu ammattilaulajankin näkökulmasta korkealle, jonka vuoksi osa sopraanoista halusi siirtyä laulamaan alttostemmaa. Altstostemmaa liian korkeana pitäneet naiset siirrettiin miesten stemmaan, laulamaan kirjoitettua nuottia oktaavin korkeampaa. Nuottimateriaali oli pääasiassa kolmiäänistä. Tärkeää oli seurata, että jokaisessa stemmassa oli tarpeeksi laulajia, ja että jokainen pystyi laulamaan mahdollisimman mukavasti ja luonnollisesti ja ennen kaikkea teknisesti terveellä tavalla.

Stemmojen opettelu oli työläin osuus kuorolaisille. Vaikka kirjoitettu kuorosatsi oli pääosin kolmiäänistä ja harmonista, toi haasteita esimerkiksi rytmiikka ja ohjelmiston laajuus. Rytmiikan opettelu oli hankalaa kahdesta syystä: lauseet eivät noudattaneet juuri lainkaan luonnollista sanarytmiä, jonka vuoksi kaikki hankalat kohdat piti opetella päättämällä yksi tietty tyyli, millä tehdään. Toinen hankaluus ilmeni siinä, että apua edellä mainittuun tilan-

teeseen ei juuri saanut myöskään kuuntelemalla alkuperäisiä versioita, sillä punk-tyylille ominaisena suurin osa lauluista oli puoliksi huudettuja / puhuttuja. Kuorolle oli kuitenkin kirjoitettu nuottiin harmoninen kuorosatsi, joten jouduimme soveltamaan joitakin kohtia yrittäen saada lopputuloksen kuitenkin mahdollisimman lähelle alkuperäistä muotoa. Eiro-la oli sovituksissaan yrittänyt nuotintaa myös huudetut kohdat tarkasti, mikä tietysti auttoi paljon yhteisen linjan löytämisessä.

Ensimmäiset harjoitukset YTS:n ja Eirolan kanssa pidettiin joulukuussa 2010. Tuohon mennessä olimme saaneet vasta muutaman laulun harjoiteltua suurpiirteisesti, mutta oli silti erittäin hyvä päästä kokeilemaan lauluja sekä orkesterin, että stemmat sovittaneen Eirolan kanssa. Kyseisellä harjoituksella oli tärkeä merkitys myös siksi, että saimme kokeilla laulamista tulevan kapellimestarin johdolla. Kokemuksesta tiesin, että on aina haastavaa olla uuden johtajan johdettavana, kun ei tiedä entuudestaan toisen johtamistyyliä. Siksi oli hyvä, että yhteisiä harjoituksia oli useampi ennen konsertteja, jolloin kuorokin tuli tutuksi Eirolan johtamistavan kanssa.

KUVA 3. Ensimmäiset yhteisharjoitukset.

Ennen ensi-iltaa oli yhteensä neljä harjoitusta orkesterin kanssa, sekä kenraaliharjoitus. Pelle harjoitteli kuoron kanssa ensimmäisen kerran kenraaliharjoituksessa. Hänen osuuten-

sa oli laulaa solistina toisella puoliajalla, jolloin kuoro toimi taustakuorona. Pellen varma esiintyminen ja osaaminen toivat varmuutta myös kuorolle ja viimeistään siinä vaiheessa oli huomattavissa kuorolaisten luottamus siihen, että konsertit tulevat onnistumaan. Jokainen halusi tehdä parhaansa, sillä harva saa elämänsä aikana esiintyä kuuluisan artistin kanssa. Osa laulajista oli nuoruudessaan ollut Pellen suuria faneja, joten arvostus häntä kohtaan oli todella suurta. Se teki konserteista arvokkaamman elämyksen, kuin mitä se pelkkänä kuoron omana konserttina olisi tehnyt.

”Tämä mahdollisuus tuntuu aivan uskomattomalta. Kolmekymmentä vuotta sitten olen fanittanut Pelleä ja nyt saamme mahdollisuuden astua hänen kanssa samalle lavalle, hehkuttaa Tarja Harju-Karhula.” (Keskipohjanmaa 31.3.2011.)

3.2 Ohjelmisto

Konserttien lopullinen ohjelmisto päätettiin joulukuussa 2010 Esko Eirolan, Pelle Miljoonan ja pienen suunnitteluryhmän avulla. Suunnitteluryhmään kuului muutama kuorolainen, Ykspihlajan Työväen Näyttämön edustajia sekä kuoronjohtajat. Kaikki kuorolaiset saivat myös ehdottaa kappaleita. Konserttiin haluttiin mukaan tunnettuja hittejä, mutta myös vähemmän tunnettuja lauluja sekä Pellen uudempaa tuotantoa. Alusta saakka ajatuksena oli, että konsertin ensimmäinen puoliaika on pelkästään kuoron osuutta. Osa lauluista esitettiin koko kuoron voimin alusta loppuun, osassa taas oli solisteja kuoron riveistä. Toinen puoliaika oli varattu Pellelle ja kuorolle yhteisesti. Kyseisellä puoliajalla oli myös erikoisnumero, kun erään kuorolaisen poika lauloi Pellen kanssa yhdessä kappaleen ”Pikkupoika ja pikitie”.

Kappaleiden kuoro- ja orkesterisovituksista vastasi Eirola. Hän toimi myös kapellimestarina konserteissa. Heli Uusimäki sovitti a cappella -versiot kappaleista ”Surupuu” ja ”Tahdon rakastella sinua”. A cappella -kappaleissa minä johdin kuoroa.

Konsertin ohjelmiston rakenne:

1. Varjo seuraa onneain (instrumentaali)
2. Mitä tänään koulussa opit

3. Matkalla tuntemattomaan
4. Älä äiti itke
5. Koska sydän sanoi niin
6. Väkivalta ja päihdeongelma
7. Joskus tulee aika maksaa takaisin
8. Olen kaunis
9. Surupuu
10. Tahdon rakastella sinua

VÄLIAIKA

11. Kuka sä oot
12. Katulaulaja
13. Isäntä vei tehtaan pois
14. Gabriel
15. Juokse villi lapsi
16. Pikkupoika ja pikitie
17. Elokuun yöt
18. Rakkauden karavaani
19. Vapaus on suuri vankila
20. Olen työtön
21. Moottoritie on kuuma
22. Hyvää yötä maailma

Encoret:

1. Leipäjonossa on tunnelmaa
2. Nuoret sankarit

Konsertin toisen puoliajan suunnittelussa Pellellä oli iso rooli, sillä niissä kappaleissa hän toimi itse solistina. Hänen esiintymisensä aikana kuoro keskittyi taustalaulajien rooliin. Ohjelmisto koostui sekä vanhasta että uudemmasta tuotannosta. Kuoron kehityksen kannalta oli tärkeää, että kuoro sai toimia sekä solistina ensimmäisen puoliajan myötä että taustakuorona Pellen ollessa solistina. Siinä missä kuoron omassa osuudessa oli tuotava

esiin dynamiikkavaihtelut, soolomelodioiden kuuluvuus, koreografiat sekä muut solistille ominaiset tekijät, taustakuorona toimiessa toimenkuva oli aivan erilainen. Sananmukaisesti kuoro oli taustalla, eikä edellä mainittuihin asioihin tarvinnut kiinnittää niin paljon huomiota. Lähinnä tärkeintä oli harmonian esiintuominen, solistin tukeminen ja solistin laulun elävöittäminen.

3.2.1 Kuorolaisten näkökulmia ohjelmistosta

Projektia suunnitellessa moni mietti, miltä lopputulos tulee kuulostamaan. Oli mielenkiintoinen ja rohkea haaste tehdä tällainen projekti, sillä sellaista ei tietääksemme ollut aiemmin tehty vastaavalla kokoonpanolla. Projektin alussa monikaan kuorolainen ei tunnustautunut punk-musiikin ystäväksi. Osa kertoi lähes inhoavansa kyseisen genren musiikkia. Kuorolaisille teettämässäni kyselyssä ilmeni monenlaisia tunteita:

Tiesin ennen projektia vain kolme Pellen biisiä. Nyt tiedän monta. Ennakkoluuloja oli paljon. Kuoron esittäminä biisit olivat paljon parempia kuin alkuperäiset versiot.

Moni kuorolainen totesi hyvän sovituksen merkitsevän paljon. Useimmat huomasivat myös, ettei lopputulosta voi mitenkään etukäteen tietää:

En pitänyt etukäteen Pelle Miljoonasta. Esko oli kuitenkin tehnyt hyvät sovituksen, samoin Heli. Niinpä useimmat kappaleet olivat kivoja esittää.

Vaikka genre olikin useimmille outo ja monia saattoi hämmentää ajatus kuorolaulun ja punk-musiikin yhdistämisestä, löytyi kuorolaisten joukosta myös Pelle Miljoonan ja ennen kaikkea punk-musiikin faneja:

Ohjelmisto oli mahtava entiselle punkille. Nostalgiset voimauttavat muistot antoivat voimaa ja rohkeutta elää elämäänsä omana itsenään.

Tunnetuimmat hittibiisit veivät minut nuoruusvuosien muistoihin ja niiden laulaminen nyt noin 20 vuotta myöhemmin yhdessä Pellen kanssa oli hienoa.

Koska kuorosta löytyi punk-musiikkia kuunnelleita laulajia, he toimivat hyvinä innostajina niille laulajille jotka eivät joko tykänneet punkista tai kokivat sen outona. Monet laulut ja tekstit saivat syvemmän merkityksen, kun joku kertoi kyseisen kappaleen antaneen vaik-

kapa voimia vaikeina hetkinä. Moni kuorolainen totesi projektin päätyttyä, että tekstit olivat vieläkin ajankohtaisia, vaikka osa kappaleista oli kirjoitettu vuosikymmeniä sitten.

Koskettavat ja ajattelemista herättävät laulun sanat monessa biisissä.

Yllättävän ajankohtainen sisältö.

Projektin jälkeen huomasin, että se oli ollut kuorolle hyvin kehittävä kokemus muutenkin kuin lauluteknisesti. Monen kuorolaisen ennakkoluulot uusien kappaleiden suhteen vähenivät, mikä oli todella hyvä asia. Havaintojeni mukaan on kuoron yhteishengenkin puolesta ikävää, jos kuorolaiset suhtautuvat kovin ennakkoluuloisesti uutta ohjelmistoa kohtaan. Onhan selvää, että kun kyseessä on iso kuoro, kaikkia ei voi aina miellyttää ja joskus joutuu laulamaan sellaista ohjelmistoa, mikä ei ole itselle niin mieluisaa. Osa kuorolaisista kertoi myös tuntevansa pelkoa outoa genreä kohtaan ja mietti, osaako laulaa sellaista musiikkia. Haasteet kuuluvat kuitenkin oleellisena osana itsensä kehittämiseen. Myös kuoronjohtaja Pasi Hyökki pitää periaatteenaan, että pelkästään tuttua ja turvallista ohjelmistoa laulettaessa kuoro ei edisty (Hyökki, Rondo 2008, 23).

Kuorotoiminnan on oltava tavoitteellista. Todellinen elämys syntyy siitä, kun onnistutaan venyttämään yhteisen osaamisen rajoja. (Marita Pasanen, Rondo 2008, 25.)

Tässäkin asiassa laulajan oma asenne on tärkeässä asemassa. On muistettava, että kuoro on kuin joukkuelaji, jossa jokainen pelaaja on tärkeä. Muistutin kuorolaisia projektin alussa siitä, että kukaan meistä ei ollut vielä kuullut lopputulosta. Lopullista tuomiota ei voi antaa ennen kuin ensimmäistäkään nuottia on laulettu. Lopullisen mielipiteen voi muodostaa vasta sitten, kun on nähnyt kokonaisuuden. Avoin suhtautuminen antaa mahdollisuuden kehittymiseen ja antaa myös laulajalle uusia kokemuksia.

3.2.2 Ulkomusiikilliset seikat

Ohjelmiston suunnittelun rinnalla mietimme myös visuaalisuutta. Kuorosta koottiin työryhmä muun muassa vaatetuksen ja asusteiden suunnitteluun. Pidimme asiaa tärkeänä, sillä oikeanlaisella vaatetuksella saimme ilmennettyä vielä paremmin punk-musiikin olemusta. Yhtenäisellä olemuksella voidaan myös korostaa kokonaisuuden merkitystä, että kuoro on

kuin yksi iso instrumentti, jossa yksilöt eivät niinkään korostu (Uggla 1979, 99). Työryhmä selvitti, mitkä asiat muodostavat uskottavan punk-tyylin. Yhteiseksi asuksi sovittiin farkut, yksivärinen t-paita, mähkouskengät tai tennarit sekä asusteiksi esimerkiksi pinssejä, huiveja ja niittirannekkeita. Teetimme konsertteja varten omia rintamerkkejä, erivärisen kuhunkin esitykseen. Niitä jaettiin yleisölle lipunmyynnin yhteydessä.

KUVA 4. Asusteet ja vaatetus luovat yhtenevän ilmeen.

Konserttien julkiseen mainostamiseen haluttiin myös panostaa ja oma työryhmä teki näyttävät mainosjulisteet (LIITE 2), joita kaikki projektiin osallistuneet saivat levitettäväkseen. Julisteiden levittämisen lisäksi mainonta keskitettiin myös paikallisiin lehtiin. Konserteista tehtiin oma artikkelinsa muun muassa Keskipohjanmaa- ja Kokkola-lehteen.

3.3 Kenraaliharjoitus

Ensi-iltaa edeltävänä päivänä pidimme kenraaliharjoituksen, mikä oli samalla ensimmäinen ja ainoa yhteisharjoitus Pellen kanssa. Etukäteen olin pohtinut tulevaa harjoitusta monenlaisin tuntein. Mietin, että ihanteellisin tilanne olisi ollut harjoitella Pellen kanssa jo aiemmin ja ennen kaikkea enemmän, kuin yhden ainoan kenraaliharjoituksen verran. Kuorolla oli kuitenkin 14 yhteistä laulua Pellen kanssa. Pelle ei kuitenkaan päässyt Kokkolaan aikaisemmin, joten oli tyydyttävä tähän vaihtoehtoon.

Pellen saapuminen ensimmäistä kertaa Ykspihlajan Työväentalolle oli tapahtuma, jota en unohda koskaan. Talon aula oli täynnä jännittyneitä kuorolaisia. Koska tilanne oli jännittävä ja mielenkiintoinen minullekin, voi vain kuvitella miltä niistä kuorolaisista tuntui, jotka olivat olleet nuoruudessaan punk-musiikin ja erityisesti Pelle Miljoonan faneja.

”Kun hän tuli ovesta, naiset kiljuivat, että nyt se tuli! Etenkin keski-ikäiset naiset ovat Pellen suuria faneja, jotkut lähes pyörtyivät ihastuksesta, heille on iso asia esiintyä yhdessä idolinsa kanssa. Se innostus ja ilo tarttuu toisiinkin, Noora Kykyri kertoo.” (Keskipohjanmaa 2.4.2011.)

”Torstaina oli ensimmäiset yhteiset treenit Pelle Miljoonan kanssa, ja se oli huikeaa!” (Tarja Harju-Karhula, Keskipohjanmaa 2.4.2011).

Koska punk-musiikki tyyliltään on niin kovin erilaista ”normaaliin” kuoroille tehtyyn ohjelmistoon verrattuna, ajattelin että harjoituksilta saattoi odottaa mitä vain. Ei voinut luottaa siihen, että solisti laulaa laulut aina samalla tavalla. Kuunnellessani useampia Pellen versioita omista kappaleistaan, huomasin melodisen ja sanallisen muuntelun olevan enemmän sääntö kuin poikkeus. Mietin, miten kuorolle kirjoitettu säännöllisempi kuorosatsi istuu tuohon muottiin. Koska minä en kuitenkaan ollut vastuussa kappaleiden sovituksista, ajattelin hermoilun olevan turhaa. Luotin ennen kaikkea sovittajan ammattitaitoon, sekä Pellen ja Eirolan väliseen luottamukseen ja kokemukseen. He tunsivat entuudestaan toistensa työskentelytavat.

Harjoittelupäiväkirjassani ei ole paljoakaan merkintöjä kenraaliharjoituksesta. Liekö keskittyminen ollut niin totaalista, ettei aikaa ole jäänyt, tai sitten olen päättänyt että siinä vaiheessa ei enää mitään suurempia asioita lähdetä korjaamaan. Molemmat kohdat pitävät varmasti paikkansa. Mielestäni yksi tärkeä ominaisuus kuoronjohtajalle on osata lopettaa

korjaileminen ja virheiden etsintä oikeaan aikaan. On tietysti selvää, että joitakin asioita täytyy muistuttaa vielä konserttipäivänäkin. Kokemusteni mukaan siinä vaiheessa ei kuitenkaan ole hyväksi huomautella enää uusista virheistä tai korjailta jatkuvasti, sillä se vie helposti hyvän fiiliksen ja latauksen. Kun esityspäivä koittaa, laulajille pyritään luomaan ennen kaikkea vapaa ja varma tunnelma. Esiintyessä on ajateltava vain laulua ja sen sanomaa, sillä varsinainen työ on jo tehty. (Hela, Sonninen, Korte, Vainio & Sarmanto 1958, 127.)

Kenraaliharjoitus sujui hermoilustani huolimatta hyvin. Pellen ja Eirolan yhteistyö oli saumatonta ja antoi näin kuorollekin vapaamman ja turvallisen olon. Sovitukset olivat erittäin onnistuneita siinäkin mielessä, että ne antoivat jämäkän taustan Pellelle laulaa omalla tyyllillään.

3.4 Konsertit

Konsertit sujuivat pitkälti saman kaavan mukaan jokaisena neljänä esityskertana. Ensi-ilta oli perjantai-iltana, kaksi seuraavaa konserttia lauantaina ja viimeinen konsertti pidettiin sunnuntai-iltapäivänä. Tiedostin kyseessä olevan äänellisesti rankan prosessin, varsinkin kun kyseessä oli harrastajakuoro. Vaikka luonnolliseen ja vapaaseen äänenkäyttöön oli kiinnitetty huomiota kuoron syntyhetkestä saakka, tiesin että viimeisissä konserteissa monen kuorolaisen ääni tulisi olemaan äärirajoilla. Tein kuorolaisille ”Voxpihljalaisen huoneentaulun”, jossa oli muutamia äänenhuolto-ohjeita ja vinkkejä. Konserttien edetessä muutama kuorolainen sairastui ja joutui jäämään konserteista pois. Suurin osa kuitenkin pysyi onneksi terveinä ja jaksoi rankan rupeaman hienosti loppuun saakka.

Tehtäviini kuului suunnitella, miten kuoro sijoitetaan lavalle. Ykspihlajan Työväentalon esiintymislava on todella syvä, joten päädyimme muiden asetelman rakentajien kanssa sijoittamaan orkesterin syvänteeseen. Näin oli toimittu myös Euroviisu-konserteissa, ja kyseinen toimintatapa oli havaittu hyväksi. Kuoron kannalta tilanne ei ollut kovin suotuista. Ugglan mukaan kuoro pitäisi sijoittaa aina puolikaaren muotoon, mikäli se vain on mahdollista. Näin kuorolaiset kuulevat toisiaan hyvin. (Uggla 1979, 47.) Tämä ei kuitenkaan haasteellisen lavan vuoksi ollut mahdollista. Kuoro asetettiin orkesterin molemmin puolin kahteen ryhmään orkesterin etupuolelle. Kapellimestarina toiminut Esko Eirola johti orkes-

teria sen edessä, jolloin kuoro jäi Eirolan selän taakse. Tämä tietysti tarkoitti, että kuorolaiset eivät nähneet Eirolaa, mikä oli ongelmallista lähtöjen ja muiden näyttöjen osoittamisen kannalta. Ongelma ratkaistiin heijastamalla videokameralla live-kuvaa Eirolasta konserttisalin takaseinään, jolloin kuorolaiset näkivät johtajan merkit sieltä. Näin solisteille jäi tilaa lavan etu- ja keskiosaan. Suunnitelma toimi hyvin, eikä häirinyt konserttiyleisöä.

KUVA 5. Kuoron ja orkesterin sijoittuminen esiintymislavalle.

Kokoonnuimme esiintymispaikalle aina hyvissä ajoin ennen konserttia. Lämmittelimme äänet huolellisesti, mutta tarpeeksi kevyillä harjoituksilla, jotta ylimääräistä rasitusta ei tulisi. Ennen esitystä kävimme orkesterin kanssa läpi mahdolliset hankalat aloitukset tai lopetukset. Sen jälkeen kokoonnuimme yhteiseen takahuoneeseen laittamaan itsemme esiintymiskuntoon ja keskittymään tulevaan konserttiin.

Konsertit alkoivat orkesterin esittämällä instrumentaalikappaleella ”Varjo seuraa onneain”, jonka aikana kuoro saapui lavalle. Instrumentaalin jälkeen orkesterista annettiin kuorolle äänet ja seuraava kappale ”Mitä tänään koulussa opit” lähti välittömästi käyntiin. Kuoron osuuden aikana edettiin kappale kerrallaan eteenpäin ilman välipuheita. Pelle juonsi oman puoliaikansa kappaleet.

Koska lauloin itsekin konserteissa, sain realistisen kuvan konsertin aikaisista tapahtumista lavalla. Totesin, että oli välillä erittäin haastavaa laulaa kuuluvasti, kun kuoron takana soitti iso puhallinorkesteri. Vaikka kuoro oli mikitetty, saimme yleisöstä palautetta että välillä

jäämme orkesterin jalkoihin. Tämä koski onneksi vain muutamia kappaleita, joihin oli tehty massiivinen orkesterisovitus. Sellaisissa kappaleissa oli myös vaikea kuulla itseään, saati kuorotovereita. Kehotin kuorolaisia kuitenkin laulamaan rennosti, runsaasti hengitystukea apuna käyttäen ja välttämään huutamista. Pitkän ohjelmiston vuoksi ääni oli koetuksella muutenkin, joten oli pidettävä huolta että kuorolaisten äänet kestävät kaikki neljä konserttia.

Ennen konsertteja tunnelma oli odottava mutta myös epävarma. Koska olimme saaneet viimeiset nuotit edeltävällä viikolla, oli näissä lauluissa monia epävarmuutta aiheuttavia kohtia. Onneksi kyseiset kappaleet olivat Pellen ja kuoron yhteislauluja, joten ajattelin kuoron saavan myös Pellestä tukea. Kaikista näistä epävarmuuksista huolimatta konsertit sujuivat erittäin hyvin. Kuorolaiset saivat pitkälti Pellen ansiosta oikeanlaisen punk-asenteen esityksiin, minkä koin tehostaneen sanoitusten merkitystä. Ensimmäisen konsertin jälkeen olo oli jo rentoutuneempi ja seuraavan päivän kaksi konserttia eivät tuntuneet ajatuksena enää niin huolestuttavilta. Kokonaisuudessaan kaikki konsertit saatiin vedettyä läpi ilman suuria kummelluksia. Saimme keskittyä ainutlaatuisesta tilanteesta nauttimiseen.

4 KUORO OPPIMISKOKEMUKSENA

4.1 Taustatietoa kyselystä

Ajatus tehdä projektista opinnäytetyö syntyi juuri ennen konserttien ensi-iltaa. Tämän vuoksi prosessin analysoiminen tapahtui vapaaehtoisen kirjallisen kyselyn perusteella, jonka teetin kuorolaisille konserttien jälkeen. (LIITE 1). Kysely jaettiin projektissa olleille 29:lle kuorolaiselle ja vastauksia sain 21 kappaletta. Kysely toteutettiin puolistrukturoituna kyselynä. Kysymykset olivat kaikille vastaajille samat, eikä kaikkia vastauksia oltu sidottu vastausvaihtoehtoihin vaan haastateltavat saivat vastata myös omin sanoin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47). Nähtävissä oli myös piirteitä tapaustutkimuksesta, koska tutkimuskohteenä oli tapaus, tässä asiayhteydessä tapahtuma jossa ryhmän toimintaa tarkasteltiin. Aineistoa on koottu muun muassa havainnoimalla sekä kyselyn avulla, ja tapausta on tutkittu useammasta näkökulmasta. (Silius & Tervakari 2006.)

Kyselyn teettämisellä oli opinnäytteeni analyysi-osuuden lisäksi myös toinen tarkoitus. Halusin koota kuorolaisten ajatukset isosta ja haastavasta projektista, jotta kuoro saisi palautteen myötä mahdollisuuden kehittyä. Sen vuoksi kyselylomakkeessa on myös sellaisia kysymyksiä, jotka eivät suoraan liity opinnäytetyöhöni. Nämä kysymykset olen rajannut työn ulkopuolelle.

Halusin erityisesti selvittää, miten kuorolaiset kokivat projektin. Sen vuoksi valitsin haastattelusta tulkittaviksi ne kysymykset, joissa pohditaan projektin sujuvuutta sekä numeroasteikon avulla (kysymykset 1-5) että omin sanoin (kysymykset 6, 8, 10 ja 12). Koen, että näiden kysymysten avulla sain parhaiten tietoa kuorolaisten kokemuksista.

Kyselyn tulkinnassa on käytetty apuna muun muassa ryhmän toimintaa ja roolien muodostumista käsittelevää kirjallisuutta. Tulkinta perustuu kokemuksellisuuden näkökulman lisäksi myös omiin tulkintoihini. Koska kävin läpi saman prosessin kuorolaisten kanssa, tuntui luonnolliselta tulkita vastauksia myös minun eli kuoronjohtajan näkökulmasta. Olen koonnut vastauksista esiin nousevat pääkohdat.

4.2 Kyselyn tuloksia

Lukiessani palautettuja kyselylomakkeita olin hyvin iloinen siitä, miten moni kuorolainen oli paneutunut vastaamiseen ja pohdiskeluun. Koin kyselyn avanneen kuorolaisten maailmaa minulle aivan uudella tavalla, sillä moni oli hyvin henkilökohtaisellakin tasolla kuvannut prosessin aikaisia tuntemuksiaan. Kyselyn avulla kuoron hiljaisimmatkin jäsenet saivat äänensä kuuluviin ja sain paljon arvokasta informaatiota kuoron sisäisestä tilanteesta. Tämä tieto oli tärkeää minulle, koska olin uusi kuoronjohtaja, ja koska jatkoin työtäni Voxpihlajassa konserttien jälkeen vielä noin puolen vuoden ajan.

Kysely alkaa viidellä kysymyksellä, joihin kuorolaiset saivat vastata ympäröimällä mielestään parhaiten sopivan numeroarvosanan:

1=välttävä

2=tyydyttävä

3=hyvä

4=kiitettävä

5=erinomainen

4.2.1 Oman onnistumisen kokeminen

Tarkastellessani vastausten keskiarvoja, huomasin mielenkiintoisen ilmiön. Kysymys, jossa arvioitiin omaa onnistumista, sai huonoimman vastausten keskiarvon joka oli 3,5. Muissa kysymyksissä vastausten keskiarvo oli yli 4. Arvelin, että mahdollisia itsekritiikin syitä selviäisi kyselyn myöhemmässä vaiheessa. Esimerkiksi kohdassa kahdeksan kuorolaisia pyydettiin omin sanoin kuvaamaan, oliko tyytyväinen omaan panokseensa ja mitä tekisi nyt toisin. Selvisi, että melkein puolet vastaajista oli tyytyväisiä suoritukseensa. Vähän yli puolet harjoittelisi nyt enemmän itsekseen. Yllätyin vastauksista hieman, sillä odotin niiden olevan keskiarvon perusteella negatiivisempia. Oma johtopäätökseni on, että sanallisten vastausten ja numeroarvosanojen välinen ristiriita johtuu suomalaisille tyypillisestä itsearvioinnin vaikeudesta. Vaikka ajattelisi tehneensä hyvän suorituksen, se arvioidaan silti ala-arvoiseksi.

4.2.2 Tiukan harjoitusaikataulun kokeminen

Koska harjoitusaikataulu oli todella tiukka ja projekti itsessään sisällöllisesti haastava, tein aiheesta oman kysymyksen. Vastaukset olivat hyvin erilaisia. Yllätyin siitä, miten moni löysi asiasta hyviäkin puolia. Prosessin aikana aistin paljon negatiivisia tunteita ja tuntemuksia, jotka myös tulivat vastauksissa esiin. Positiivisina asioina mainittiin tiukka harjoitusaikataulu, jonka myötä oma vastuu, tehokkuus sekä kuoron yhteishenki parantui. Tiukkaa aikataulua ei pidetty pahana myöskään siksi, että aikataulu toimitettiin kuorolaisille ajoissa. Pitkät viikonloppuleirit saivat kiitosta. Negatiivisina asioina mainittiin jo aiemmin mainittu liian tiukka aikataulu, joka vei voimia ja jonka myötä perhe joutui joustamaan paljon. Myös stemmoja pidettiin vaikeina, ja joku koki että kuoro liikkui osaamisen ja taitojen äärirajoilla. Viimeisten nuottien saaminen vasta lähellä konserttia stressasi useaa kuorolaista. Suurin osa totesi kuitenkin kaiken olleen vaivan arvoista ja että projekti oli ”keran elämässä” -kokemus.

4.2.3 Kuorohengen ja oman roolin kokeminen

Halusin myös selvittää, millaisena kuorolaiset kokivat Voxpihlajan kuorohengen ja oman roolinsa kuorolaisena. Ryhmäpedagogiikasta kiinnostuneena olin pistänyt merkille yhteisen taipaleemme aikana, että kuorolaisista erottui selkeästi eri rooleja. Roolit tarkoittavat ryhmän yksittäiseen jäseneseen kohdistuvia odotuksia ja normeja, ja yksilöllä voi olla ryhmässä useitakin rooleja. Ne voivat liittyä esimerkiksi sosiaaliseen asemaan tai ryhmän tehtävään. (Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011, 18.) Roolit ovat lähes poikkeuksetta sekä omalla toiminnalla hankittuja että toisten odotuksillaan asettamia (Jauhiainen & Eskola 1994, 118).

On olemassa muutamia esimerkkejä rooleista, joita löytyy lähes jokaisesta ryhmästä. Myös Voxpihlajassa osa kuorolaisista täytti havaintojeni mukaan selkeästi tiettyjen roolien kriteerit. Nämä suhdejärjestelmät voivat olla joko virallisia eli etukäteen asetettuja ja sovittuja, tai epävirallisia eli ryhmän jäsenten omavaltaisesti ottamaa valtaa (Kataja ym. 2011, 16). Voxpihlajassa etukäteen oli sovittu lähinnä vain kuoronjohtajan rooli, kaikki muut roolit muodostuivat epävirallisesti. Omien havaintojeni mukaan selkeimmin esiin tulleet

roolit olivat kaikkietävän, peruskielteen, rohkaisijan ja riidan haastajan roolit. Joissakin rooleissa useampi kuorolainen näytti omaksuneen samankaltaisen roolin. Kuorosta löytyi myös niitä, jotka ovat aina äänessä, sekä myös niitä jotka mielellään vetäytyivät sivummalle.

Koistinen toteaa, että kuorohenki on kaikista paras mainos ja kannustin. Se kulkee, näkyy ja kuuluu jokaisessa konsertissa ja esiintymisessä viidakkorummun tavoin. (Koistinen 2003, 105.) Vastauksissa tuli ilmi, että Voxpihlajan kuorohenkeä pidettiin suurilta osin hyvänä. Erityisesti mainittiin myönteinen ja hyväksyvä ilmapiiri, jonka vuoksi oli helppo tulla uutena laulajana mukaan. Tämä tieto oli merkittävä asia, sillä uudet jäsenet pääsevät mukaan todelliseen yhteistyöhön vasta, kun ovat löytäneet asemansa keskinäisissä suhteissa ja ryhmä on määritellyt uudelleen jäsenyyden tuottamat velvoitteet (Jauhiainen & Eskola 1994, 116). Tiedon perusteella uudet kuorolaiset ryhmäytyivät nopeasti, mikä taas auttoi kuoroa muodostumaan ehyeksi ja tiiviiksi ryhmäksi. Useat kertoivat myös pystyvänsä olemaan aidosti oma itsensä. Muutama vastaaja oli myös tunnistanut itsessään omaksunsa roolin:

Oma rooli melko aktiivinen ja näkyvä, voi ehkä ärsyttääkin.

Kaippa sitä tulee häslättyä vähän joka paikassa.

Itse olen hiukan pelle.

Olen yksi ääni muiden joukossa.

Itse olen monitoimija kuorossa.

Osa kuorolaisista vastasi kuoroharrastuksen hienouden piilevän juuri siinä, että kuorossa toimii niin erilaisia rooleja omaavia ihmisiä, ja silti jokainen on tärkeä osa kuoroa. Koistisen mukaan onkin tärkeää, että jokainen kuorolainen tuntee olevansa hyväksytty ja tasavertainen kaikkien kuoron jäsenten keskuudessa (Koistinen 2003, 104).

Kuorolaiset olivat pohtineet ja tunnistaneet itsensä lisäksi myös toisissaan erilaisia rooleja. Oli huomattu, että tietyillä kuorolaisilla oli lähes aina negatiivisia kommentteja asiaan kuin asiaan, mikä verotti hyvää fiilistä. Toisen mielestä kaikki kuorolaiset eivät olleet ymmärtäneet, että kuorolaulu on joukkuelaji. Osa porukasta miellettiin fiilispohjalta toimiviksi ih-

misiksi, joiden toiminnassa lähtökohtana oli ajatus siitä, ettei tarvitse osata jos on vain hyvä fiilis.

4.2.4 Projektin vaikutus yleisesti kuoroon ja kuorolaisiin

Viimeiseksi halusin selvittää, kokivatko kuorolaiset projektin muuttaneen heitä tai kuoroa jotenkin. Valtaosa vastaajista vastasi myöntävästi, muutama vastaaja ei osannut sanoa miten projekti muutti tai ei tuntenut muuttuneensa mitenkään. Vastauksista kuitenkin ilmeni selkeästi, että moni oli todella miettinyt asiaa. Siitä päätelin, että tekemäni kysely oli tärkeämmässä asemassa kuin olin arvannutkaan. Uskon monen kuorolaisen oppineen itseltään ja toiminnastaan uusia asioita.

Projekti avasi korvani aivan uudentlaiselle musiikille, en ollut tällaista ennen juurikaan kuunnellut. Näin itseni aivan erilaisena ryhmätoimijana ja huomasin omassa käytöksessäni asioita, joissa olisi parantamisen varaa.

Sain lisää itseluottamusta huomaamalla että tiukastakin aikataulusta huolimatta kykenen oppimaan paljon uusia kappaleita. Huomasin myös etten enää jännitä niin paljon kuin aikaisemmin ja kykenen unohtamaan jännityksen lavalla ollessani.

Osa vastaajista oli pysähtynyt sanoitusten myötä miettimään yhteiskuntaa ja elämää yleensä. Ne, jotka olivat nuoruudessaan olleet punkkareita tai muuten vain kuunnelleet punkia, tunsivat projektin myötä saaneensa takaisin palan nuoruuttaan ja itseään.

Huomasin koko kuoron soinnin kehittyneen valtavasti yhä paremmaksi. Pelien yhteiskunnallisten laulujen myötä olen miettinyt ehkä vähän enemmän elämän arvoja omalla kohdalla ja yleisestikin.

Olen kaunis. Olen rohkea. Olen vapaa. Taas!

Tajusin että olen rock ja punk.

Moni vastaus käsitteli itsevarmuuden ja rohkeuden lisääntymistä projektin myötä. Joku koki ylittäneensä itsensä uskaltautuessaan ensimmäistä kertaa soolo-osuuteen. Toisille pelkkä kuorossa mukana olo tuntui itsensä ylittämiselle. Muutama vastaaja koki projektin lujittaneen ja kasvattaneen kuorohenkeä.

Käytyäni vastaukset läpi olin todella iloinen, että kysely teetettiin. Vaikka sitä ei olisi käytetty opinnäytetyöhöni, olisi se selkeästi auttanut kuorolaisia pohtimaan omaa tekemistään ja osaamistaan. Projekti todella oli haastava, ja uskon että kyselyn avulla myös kuorolaiset saivat purettua osin raskastakin kokemustaan. Tiivis työrupeama saatiin myös konkreettisesti ikään kuin pakettiin, ja oli hyvä aloittaa uuden projektin suunnittelu.

4.3 Kuoronjohtajuus

Abraham Kaplan toteaa kirjassaan *Choral Conducting*, että kuoronjohtajalla on kaksi tärkeää tehtävää. Ensimmäinen ja ilmeisin tehtävä, on pitää kuoro rytmisesti samassa tempossa, käytännössä siis johtaa kuoroa. Toinen, vaikeampi tehtävä on harjoittaa kuoro tuomaan laulussaan esille kuoronjohtajan musiikilliset näkemykset. Onnistuakseen molemmissa tehtävissä, on kuoronjohtajan tutkittava harjoiteltavaa musiikkia, kunnes siitä tulee osa itseä. (Kaplan 1985, 14.) Tästä lähtökohdasta aloitin kuoronjohtajan työni *Voxpihlajassa*. Koska kuoronjohtajan työ oli minulle ennestään tuntematon alue, minun tarvitsi konkreettisesti etsiä tietoa asioista ja ongelmista, joita tulen mahdollisesti työssäni kohtaamaan. Tiesin etukäteen, että minun tulee johtaa konsertissa kaksi a cappellana eli säestyksettömänä esitettävää laulua. Minun oli siis osattava tarvittavat lyöntikaavat ja muut kuoronjohtajan ilmaisun työvälineet. Suurin tehtäväni oli kuitenkin harjoituttaa kuorolle konserttiohjelmisto alusta loppuun saakka. Jotta osasin opettaa laulut kuorolle, oli minun sisäistettävä ne ensin itse.

Työtä tehdessäni huomasin, että juuri kappaleiden sisäistäminen vei eniten aikaani. Kuuntelin kappaleiden alkuperäisiä versioita äänitteeltä. Kun osasin sävelen ja rytmin, oli keskittyvä mahdollisiin dynamiikan vivahde-eroihin, joita tosin punk-musiikissa ei kovin paljon ole, verrattuna vaikkapa klassiseen musiikkiin. Poikkeuksena olivat balladimaiset kappaleet, joissa dynamiikalla oli leikitelyä enemmän. Tärkein ilmaisuun liittyvä asia olikin asenne, joka on mielestäni yksi punk-musiikin kulmakivistä. Konserttimme ohjelmistossa oli paljon kanta-aottavia kappaleita, jotka käsittelivät yhteiskunnan ongelmakohtia eri näkökulmista. Ilmaisussa keskityin kuulostelemaan teksteistä huokuvaa tunnetilaa; esimerkiksi ”Olen Työtön” -kappaleessa tekstin tunnetila huokuu oman tulkintani mukaan aggressiivisuutta, vihaa ja raivoa:

”Avustusta saa kaksykyseitemmän markkaa, kuka piru sillä elää, sen täytyy olla tarkka. Eihän se riitä ei siis mihinkään, ei siis mitenkään. Valtio työttömille korvausta antaa joista monet kaiken viinakauppaan kantaa ja rahat palaa isoon kirstuun ain’, ne on lainaa vain.” (Pelle Miljoona: Olen työtön)

Jotta sain kuoron ilmaisemaan haluttua tunnetilaa mahdollisimman vakuuttavasti, perehdyimme yhdessä teksteihin kuoroharjoitusten aikana. Oli tärkeää, että jokainen laulaja tiesi, mistä laulaa. Usein tekstit herättivätkin ajatuksia ja keskustelua laulun aiheesta, mikä mielestäni oli hyvä asia. Perehtymällä kappaleen tekstiin omakohtaisilla kokemuksilla oli mahdollista saada tunnetilasta mahdollisimman aito. Se välittyi yleisölle. Moni kuulija antoi palautetta siitä, miten laulujen tekstit olivat tulleet aivan eri tavalla kuulluiksi kuin ennen. Moni ei ollut aikaisemmin tiedostanut, mistä Pellen lauluissa oikeasti puhutaan. Kantaaottavien tekstien ajankohtaisuus yllätti monet kuulijat, ja kuoroa keuhuttiin eri tunnetilojen esiin tuomisesta. Moni oli yllätynyt ylipäättään punk-musiikin luonteesta. Oli ajateltu, että se on ”rähinämusiikkia”, jossa laulajakaan ei laula vaan huutaa. Konserttimme olivatkin laaja läpileikkaus Pellen tuotannosta, joten sieltä löytyi rähinän lisäksi myös herkkiä ja koskettavia balladeja, joissa asioita lähestyttiin vähemmän raivokkaasti.

Kuoron opettaminen tapahtui pitkälti konstruktivistisen oppimisen puitteissa. Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä sosiaalisella vuorovaikutuksella on keskeinen rooli oppimisessa. Oppiminen on oppijan oman toiminnan tulosta. (Anttila 2004, 21.) Vielä paremmin kuoron opettamista ja oppimistilanteita kuvaa sosiokonstruktivistinen näkökulma. Sosio-konstruktivistinen oppimiskäsitys pitää oppimista pohjimmiltaan sosiaalisena prosessina. Tärkeässä osassa ovat oppijan kokemusmaailma sekä ympäristössä tapahtuva vuorovaikutus. (Anttila 2004, 28.) Kuoro koostui hyvin erilaisista ihmisistä, joilla jokaisella oli aikaisempien kokemustensa perusteella aivan omanlainen kosketuspinta musiikkiin ja kuorolaulamiseen. Kuorolaiset olivat hyvin aktiivisia harjoituksissa ja vuorovaikutuksessa sekä minun että toistensa kanssa. Koistisen mukaan kuorotoiminta onkin nimenomaan jatkuvaa vuorovaikutusta, jossa muun muassa kuoronjohtajan ammattitaidolla, sosiaalisilla vuorovaikutussuhteilla, persoonallisuudella ja hyvällä suunnittelulla on tärkeä merkitys. (Koistinen 2003, 104).

Uudenlaisen ohjelmiston ja musiikkityylin myötä osa kuorolaisista pelkäsi, ettei osaa laulaa punk-musiikkia. Harjoitellessa he kuitenkin huomasivat, että pystyivät omalla äänellään laulamaan myös punkia. Ainoat huomattavimmat muutokset aikaisempiin ohjelmis-

toihin verrattuna olivat sanoitusten sisältö, ja laulaessa esiin tuotava asenteen merkitys. Aiemmissä ohjelmistoissa oli toki keskitytty sanoituksiin, kuten myös laulujen tulkintatapoihin. Nyt nämä sanoitusten sisällöt ja tulkintatavat vain olivat erilaiset. Aiemmat taidot ja kokemukset siis auttoivat heitä sulauttamaan uuden musiikkityylin laulamisen osaksi aiempia taitojaan. Tällaista prosessia, jossa uusi kokemus sulautetaan osaksi aikaisempaa skeemaa eli mielen sisäistä tietorakennetta, kutsutaan konstruktivistisessä oppimiskäsityksessä assimilaatioksi. (Anttila 2004, 27.)

4.4 Miten onnistuin kuoronjohtajana

Kyselyssä kuorolaisia pyydettiin arvioimaan myös kuoronjohtajan onnistumista numeroarvosanalla. Henkilökohtaisesti koin kysymyksen hiukan pelottavaksi, sillä en ollut varma millaista palautetta minun tulisi osata odottaa. Arvioidessani itseäni projektin päätyttyä, olin suhteellisen tyytyväinen siihen, että olimme saaneet kappaleet konserttikuntoon ja esitettyä neljä loppuunmyytyä konserttia. Olen kuitenkin tottunut vaatimaan itseltäni paljon, minkä vuoksi näin omassa toiminnassani myös paljon parantamisen varaa. Tietyllä tapaa vertasin itseäni myös kuoron alkuperäiseen johtajaan, jolla on pitkä kokemus erilaisten kuorojen johtamisesta ja alasta ylipäänsä. Jälkeenpäin ajatellen vertailu oli typerää, sillä enhän ensikertalaisena kuoronjohtajana voinut omata vielä kaikkea sitä tietoa ja taitoa, joka vuosien työskentelyn myötä kehittyi. Lähinnä aiheutin tällaisella ajattelulla itselleni turhia lisäpaineita, mutta ainakin keskityin työhöni sataprosenttisesti.

Yllätys olikin suuri, kun laskettuani vastausten keskiarvon sain tulokseksi 4, mikä tarkoitti kiitettävää. Vastaajista viisi antoi minulle arvosanan 5, vastaajista 15 antoi arvosanan 4 ja vastaajista yksi antoi minulle arvosanan 3. Olin todella hämmästynyt, mutta iloinen saamastani positiivisesta palautteesta. Tuloksen saatua arvioin itseäni uudestaan, jolloin huomasin vaatineeni välillä mahdottomia asioita itseltäni. Toisaalta koen, etten olisi ylittänyt itseäni eikä lopputulos olisi ollut sitä mitä se oli, jollen olisi haastanut itseäni tekemään koko ajan parhaani. Ymmärrän kuitenkin nyt sen, että olisin voinut päästä samaan tulokseen, vaikka olisinkin ollut itselleni välillä hiukan armollisempi. Vaikka kuoronjohtajan harteilla onkin suuri vastuu konsertteihin harjoiteltaessa, kyseessä on kuitenkin joukkueläji, jossa koko kuoron panos vaikuttaa lopputulokseen. Minäkään en siis tehnyt kaikkea

yksin, vaan kanssani vuoren huipulle kiipesi joukko innostuneita, asiaan paneutuneita kuorolaisia.

KUVA 6. A cappella -laulun lumoissa.

Sain kuorolaisilta myös suullista ja sanallista palautetta numeroarvostelun rinnalla. Yksi palautteissa paljon esiin tulleista aiheista koski itseänikin paljon häirinneeseen asiaan, tiedon kulkemiseen eri tahojen välillä. Teimme yhteistyötä muun muassa Ykspihlajan Työväen Soittajien, Ykspihlajan Työväen Näyttämön, Pelle Miljoonan ja sovittaja Esko Eirolan kanssa, puhumattakaan lukuisista konsertin organisoimisesta ja yleisistä järjestelyistä vastanneista työntekijöistä. Jokaisella taholla oli oma ”päämiehensä” jonka kanssa asioita hoidettiin. Lienee selvää, että monen ihmisen hoitaessa omia ja toistensa asioita, tiedonkulku ei aina toiminut niin kuin olisi pitänyt. Koska en itsekään ollut aina ajan tasalla siitä, mitä muutoksia edellisviikolla sovittuihin järjestelyihin oli tullut, oli turhauttavaa sekä kuorolaisille että minulle yrittää silti luovia tilanteessa eteenpäin ja saada vielä jotain aikaan. Kuorolaisten tavoin minäkin uskon, että olisimme päässeet helpommalla jos jokaisella taholla olisi ollut yksi selvä johtaja, joka hoitaa asiat ja tiedottaa sitten omaa porukkaansa. Tässä tapauksessa minun olisi ollutärkevin olla kuoron edustaja, mutta koska kuoro ja koko organisaatio jossa toimimme, oli minulle täysin outoja, tuntui luonnolliselta antaa tehtävät asioista paremmin tietäville.

Puhumisella ja sosiaalisuudella on tärkeä rooli kuorotoiminnassa. Niitä ei pidä liian tiukoilla harjoitusmenetelmillä tai johtajan diktaattorimaisella otteella tukahduttaa. Kuorotoiminnan tulee toki olla tavoitteellista ja haastavaa, mutta jos kuoroharjoituksissa käyminen ja laulaminen eivät enää ole hauskaa, aikuinen valitsee jonkin toisen harrastusmuodon tai etsii itselleen toisen, mukavamman kuoroporukan. (Koistinen 2003, 105.)

Sain palautetta myös siitä, että olisin saanut olla tiukempi kurinpitäjä. Kun kyseessä on iso naisvaltainen harrastajakuoro, olisi mielestäni tärkeää, että johtajalla on tarvittava, terve auktoriteetti kuoron edessä. Sillä tavoin olisin varmasti saanut harjoituksiin jämäkkyyttä ja vauhtia mahdollisen junnaamisen sijaan. Asemani uutena kuoronjohtajana olisi vakiintunut myös nopeammin, jos olisin osoittanut johtajuutta sillä saralla. Tiedostin kyllä olevani välillä liian kiltti, sallin liian usein rempseän naisporukan keskustelevan kesken harjoitusten. Uskon, etten kuitenkaan ole ainut johtaja, joka työskentelee samaisen ongelman parissa. Ajattelin keskustelun kuitenkin olevan myös osa kuoroharrastusta. Monille kuorolaisille kuoron sosiaalinen puoli on jopa tärkeämpää kuin itse laulaminen (Koistinen 2003, 104).

Analysoidessani jälkepäin kuoronjohtaja-identiteettiäni, huomasin sekä kehitettäviä että jo kehittyneitä asioita toiminnassani. Auktoriteetti-asia oli vaivannut myös minua. Vaikka katsojan silmissä vaikutin paikkani löytäneeltä johtajalta, koin silti välillä suurta epävarmuutta. Tämä johtui muun muassa siitä, etten kokemattomuuttani aina tiennyt, mitä missäkin kuorolaulullisessa ongelmatilanteessa olisi kannattanut tehdä. Muuten tunsin kyllä olevani elementissäni. Kurinpitotaitoa olisi saanut olla alusta saakka enemmän. Toisaalta halusin olla helposti lähestyttävä, sillä tiesin kuorossa laulavan paljon myös täysin harrastajapohjaisia laulajia, jotka tarvitsivat apua niin musiikin teoriassa kuin käytännön säveltapailussakin.

Yksi vahvuuteni oli kuorolaisten asemaan asettuminen ja sen vuoksi koen, että vahvan auktoriteetin puuttuminen ei ollut ainoastaan negatiivinen asia. Koistinen toteaa kuoron olevan haastava ympäristö työskennellä, sillä laulajat ovat kaikki omia persooniaan ja toisinaan on vaikea huomioida kaikkia yksilöinä (Koistinen 2003, 92). Yksilöiden huomiointi tuntui minusta kuitenkin luonnostaan helpolta. Vahvan auktoriteetin puuttuminen teki minusta helpommin lähestyttävän, sain henkilökohtaista palautetta ja avunpyyntöjä, josta olin todella mielissäni. Ne auttoivat minua suuntaamaan harjoitteet kuorolaisia auttaviin asioihin helpommin. Kokemattomana kuoronjohtajana oli vaikeaa tietää, mistä pitäisi milloinkin lähteä harjoituttamaan kappaleita. Palautteen avulla koin tehtävän helpommaksi.

Itse työ opetti minua parhaiten. Jokaisessa harjoitustilanteessa tuli vastaan uusia kysymyksiä ja pulmia, joita minun täytyi selvittää. Eniten jännitin kuoron harjoittamista, koska minulla ei ollut siitä aiempaa työkokemusta. Minulla ei ollut etukäteen minkäänlaista ”työkälypakkaa”, jossa olisi ollut apuja hankaliin tilanteisiin. Yksi esimerkki ongelmatilanteesta on vaikkapa se, miten saada kuoro pysymään a cappella -lauluissa oikeassa sävellajissa loppuun saakka. Alkuun en kokemattomuuttani tiennyt, kuinka voisin kuoronjohtajana esimerkiksi lyöntitekniikallani auttaa kuorolaisia. Tekniikkani perustui kaikessa yksinkertaisuudessaan lähinnä siihen, että oikealla kädellä löin kaavaa. Vasen käsi luonnehti dynamiikkaa välillä, jälkeinpäin ajateltuna aivan liian vähän. Kuoro pysyi kyllä rytmissä ja onnistui löytämään merkeistäni lähtöjä, mutta paremmilla taidoilla kappaleista olisi saanut kokonaisuudessaan paljon enemmän irti.

Kuorolaulun käsikirjassa sanotaan, että mikään kuoro ei laula itsestään puhtaasti, vaan johtajan on ”pantava soinnut paikoilleen”. Kaikkein vaikeinta kirjan mukaan on juurikin a cappella laulu. Järkevintä on työstää uudessa kappaleessa ensin vaikeimpia paikkoja niin kauan kuin tarvitaan, eikä ottaa koko kappaletta joka kerta alusta loppuun. (Hela ym. 1958, 18.) Tämä asia ilmeni aika nopeasti työtä tehdessä. Opin projektin aikana monta asiaa kantapäähän kautta, mutta tiedän tällä tavoin omaksuneeni asiat pysyvästi. Pystyn jatkossa myös soveltamaan tietoa helpommin, kun minulla on jo malliesimerkki käytännön elämästä.

Vaikka tiesin entuudestaan oppivani parhaiten tekemällä, tämä projekti todisti sen vielä selvemmin. Projektin loppua kohden harjoitustilanteisiin oli jo kehittynyt tietynlainen rutiini, enkä tuntenut epävarmuuden hetkiä enää niin usein kuin alussa. Sitä rutiinia ei olisi voinut oppia kirjoista lukemalla. Oma muusikkouteni oli myös työssäni avainasemassa. Koska olen itsekin laulaja ja laulanut myös kuoroissa, osasin auttaa kuoroa esimerkiksi äänenmuodostuksessa ja yleisesti rennomman laulamisen tavoittelussa. Rytmimusiikin tuntemuksesta oli myös suuri apu, vaikka en varsinaisesti punk-musiikin parissa ollutkaan työskennellyt.

Eniten työtäni helpottanut apu oli käytännössä kuitenkin pianonsoittotaito, ilman sitä stemmojen harjoittelu olisi ollut paljon hitaampaa ja siihen meillä ei olisi ollut aikaa. Pianon avulla pystyin myös säestämään lauluja, jolloin kuorolaiset saivat paremman kuvan muotorakenteesta ja siitä, miltä kappale tulee lopulta kuulostamaan. Kuorolaulun käsikir-

jassa todetaan myös, että soittotaito on välttämätön kuoronjohtajalle. Hyvä pianonsoittotaito nopeuttaa huomattavasti työskentelyä. Sen avulla kuoronjohtaja saa myös tuotua helpommin esiin soinnullisen ajattelunsa. (Hela ym.1958, 22.)

Kuoronjohtajan pedagogiset taidot korostuvat erityisesti laulujen opettamisessa. Usein joudutaan käyttämään vaihteleviakin menetelmiä, jotta laulut opittaisiin. (Saarela 2009, 14.) Muutamille sairastuneille äänitin stemmoja pianolla soittaen, jotta he eivät jääneet jälkeen. Myöhemmin sovittaja teki tietokoneohjelmalla muutamista lauluista äänitteet ulkopuolisilta suljetuille Internet-sivuilla. Sieltä kuorolaiset pystyivät valitsemaan opeteltavaksi oman stemmansa, mikäli eivät jostain syystä päässeet harjoituksiin.

Pedagoginen osaamiseni kehittyi projektin aikana runsaasti. Koska kuoronjohtajakin toimii eräänlaisena opettajana, käytin harjoituksiin valmistautuessani paljon aikaa myös pohdiskelemalla, miten nostan esille havaitsemani puutteet tai virheet. Halusin säilyttää rennon ilmapiirin, koska koko lähestyvä konserttirupeeama kaikessa stressaavuudessaan sai monet kuorolaiset hermostumaan jo pelkästä ajatuksesta. En kuitenkaan halunnut jättää selviä virheitä korjaamatta ja puutuinkin niihin heti huomattessani. Mielestäni asian esittämistavalla on kuitenkin suuri merkitys, varsinkin kun kyseessä on kriittinen palaute. Kuoronjohtaja ei saa menettää malttiaan missään tilanteessa. Kuorolaisten keskuudessa saattaa välillä vallita masennuksen ja väsymyksen olotila, mutta silloin kuoronjohtajan on pystyttävä palauttamaan jäntevyys ja tehokkuus yhteiseen ponnistukseen esimerkiksi leikillisin keinoin. (Hela ym. 1958, 27.)

Vaikka minulle ei ole kertynyt vielä kokemusta johtajana toisissa kuoroissa, koen että Voxpihlaja kuorona opetti minua paljon. En osaa sanoa, millaista olisi ollut olla aloitteleva kuoronjohtaja vanhemmassa kuorossa, mutta uskon että juuri nuoruutensa vuoksi Voxpihlaja oli hyvä paikka aloittaa kuoronjohtajuuteen tutustuminen. Vaikka kuoro oli tehnyt ennen tätä projektia jo yhden ison konserttikokonaisuuden, heidän toiminnassaan ei ollut vielä havaittavissa tietynlaisia kaavoja ja tapoja. Koen, että mikäli kuorolla olisi ollut vahva näkemys siitä, miten asiat ”on aina tehty”, minun olisi ollut paljon vaikeampi päästä uutena johtajana mukaan porukkaan ja toimintaan. Jokaisella johtajalla on kuitenkin omat, toisistaan poikkeavat näkemyksensä vaikkapa menettelystä harjoitustilanteissa tai kappaleiden esittämistavoista.

5 POHDINTA

Pohtiessani projektin aikaisten tapahtumien kulkua näin kaksi vuotta jälkeenpäin, ymmärrän vasta nyt kunnolla kokemuksen merkityksen. Omaa kehitystään on vaikea arvioida objektiivisesti, ja heti projektin päätyttyä koin sen lähes mahdottomaksi. Suorittaessani vastikään opintoihini kuuluvaa kuoronjohdon jatkokurssia, huomasin kehitykseni. Muun muassa lyöntitekniikka, harjoittaminen ja ennen kaikkea kuulokyky olivat parantuneet. Kykenin kuulemaan tarkemmin epäpuhtaudet ja sen, mistä ne johtuvat. Ennakoiva toiminta oli myös helpompaa. Löysin harjoitettavasta nuotista ennalta kohtia, jotka saattaisivat aiheuttaa kuorolle vaikeuksia.

Kuorolle kokemus oli erittäin kehittävä monilta osin. Koska lauloimme paljon, harjoitus alkoi kuulua kuorolaisten äänissä tarkempana ja rennompana laulutapana. Äänien yhteen sulauttaminen ja yhtenäinen sointi paranivat myös paljon, kun kuorolaisten kuulokyky kehittyi. Omasta näkökulmastani huomattavin kehitys tapahtui kuitenkin asenteellisissa asioissa. Aikaisemmin kuorolaisten keskuudessa jossain määrin ilmennyt vastustus uutta ja outoa musiikkia kohtaan muuttui vähemmän ennakkoluuloiseen ja avoimempaan lähestymistapaan.

Olen iloinen siitä, että lähdin mukaan tähän projektiin. Ilman tätä kokemusta ammatillinen kehitykseni olisi varmasti paljon nykyistä jäljempänä. Vaikka oppimani uudet taidot koskivat pitkälti kuoronjohtamista, kokemus hyödytti minua paljon myös ryhmäopettamisen näkökulmasta ja kehitti ammatillista minäkuvaani. Ryhmien opettaminen on aina kiinnostanut minua paljon, ja ajattelin tämän työn kehittävän uutta osa-aluetta ryhmien opettamisen taidoissa. Lähinnä lapsiryhmiä ohjanneena sain tästä työstä tärkeitä näkökulmia aikuisryhmien ohjaamiseen. Arvostan tätä kokemusta myös siksi, että tulevana musiikkipedagogina tulen työskentelemään varmasti myöhemminkin kuoronjohtajana. Tällaisen ison projektin jälkeen en pelkää tarttua uusiin haasteisiin.

Kun saimme kuulla, että jokainen konsertti myytiin loppuun ennen ensi-iltaa, olin iloinen mutta myös hämmentynyt. Omaa kuoronjohtaja-identiteettiä mittaillessani en osannut arvostaa omaa panostani ennen konsertteja. Vasta silloin ymmärsin, että kokemattomuudestani huolimatta olin yhdessä kuoron kanssa onnistunut luomaan jotain harvinaista ja en-

nenkuulumatontakin. Puolesta vuodessa teimme jotain niin valtavaa, sellaista, mihin monella muulla harrastajakuorolla ei ehkä koskaan tule mahdollisuutta. Kävin tuona aikana läpi siihen mennessä suurimman ja haasteellisimman oppimiskokemuksen, koin epätoivon ja ahdistuksen hetkiä, mutta myös yhdessä onnistumisen iloa ja musiikista välittyvää nautintoa. Opin kuoronjohtajalle välttämättömiä teknisiä ja pedagogisia taitoja, joiden ansiosta olen varmempi ja kehittyneempi kuoronjohtaja kuin taipaleen alussa. Paljon on vielä opittavaa, mutta olen saanut hyvän alun työelämää ajatellen. Kuoronjohtaminen, kuten moni muukin työ, kehittyy parhaiten työtä tekemällä. Kaikkia niksejä ei voi kirjoista opetella, sillä jokainen kuoro on laulajiensa summa ja näin ollen erilainen.

Jokaisella kuoronjohtajalla on oma vahva alueensa, josta saattaa olla arvaamattoman paljon hyötyä. Minun vahvuuteni Voxpihlajassa työskennellessä oli ehdottomasti empatiakyky. Empatia liitetään kykyyn jakaa toisen ihmisen tunnetilaa ja olla ymmärtävässä vuorovaikutuksessa toisen ihmisen kanssa. Empatian piirteitä ovat herkkyyys havaita toisen tunteita ja asettua samalle aaltopituudelle vastapuolen kanssa. Olennaista on roolien tiedostaminen ja toisen ihmisen näkökulman ymmärtäminen. (Kauppila 2006, 186-187.) Koen pystyneeni asettumaan kuorolaisten asemaan erilaisissa tilanteissa ja sen ansiosta kykenin auttamaan erityisesti niitä laulajia, jotka olivat kokemattomampia kuin toiset. Nämä kuorolaiset uskalsivat lähestyä myös minua ja kertomaan huolensa, mikä ei varmasti ollut aina helppoa esimerkiksi arkaluontoisten asioiden vuoksi. Vahvuuteni auttoi minua tutustumaan kuorolaisiin paremmin, jolloin koko kuoro tuli tutummaksi minulle ja minä varmasti myös kuorolaisille. Kokemukseni mukaan luottamus johtajan ja kuoron välillä on tavoitteellisen toiminnan kivijalka. Ottaen huomioon, että työskentelimme yhdessä varsin lyhyen ajan, luottamus kehittyi nopeasti.

Tämä opinnäytetyö pitää sisällään hienoja muistoja ja arvokkaita kokemuksia, jotka ovat muokanneet minua kuoronjohtajana ja Voxpihlajaa kuorona. Projektin läpikäyminen opinnäytteen tekemisen merkeissä sai minut huomaamaan paljon asioita, jotka ilman tällaista syvällisempää tutkimista olisivat jääneet huomaamatta. Opinnäytetyön tekeminen tästä aiheesta kehitti siis minua kuoronjohtajana ja pedagogina vielä työstimisen aikanakin. Kaiken tämän lisäksi tämä kirjallinen tuotos antaa ansaitun arvon yhdelle kuoro- ja punkmusiikin historian erikoisimmista tapauksista.

LÄHTEET

- Anttila, M. 2004. Musiikkiopistopedagogiikan teoriaa ja käytäntöä. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Hela, M., Sonninen, A., Korte, O., Vainio, A. & Sarmanto, A. 1958. Kuorolaulun käsikirja. Klemettiopiston julkaisuja I. Helsinki: Otava.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hyökki, P. Kuoromaailma kaipaa tuuletusta. Artikkelit Harri Kuusisaari. Rondo 2/2008. Helsinki: Musiikkikustannus Rondo Oy.
- Jauhiainen, R. & Eskola, M. 1994. Ryhmäilmiö. Juva: WSOY.
- Kaplan, A. 1985. Choral Conducting. United States of America: W.W. Norton & Company.
- Kataja, J., Jaakkola, T. & Liukkonen J. 2011. Ryhmä liikkeelle! Toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kauppila, R.A. 2006. Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. 2. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Koistinen, M. 2003. Tunne kehosi - vapauta äänesi. Äänitimpurin käsikirja. Helsinki: Sulasol.
- Laamanen, L. 2005. Matkalla tuntemattomaan. Pelle Miljoona muiden mukaan. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Lehtinen, T. 2011. Entisten punkkareiden sävellahja. Voxpihlajan laulajat pääsevät samalle lavalle teini-idolinsa Pelle Miljoonan kanssa. Keskipohjanmaa-lehti.
- Nygård, L. 2011. Suosio yllätti Voxpihlajan. Erilainen, idearikas kuoro myi loppuun konserttinsa. Keskipohjanmaa-lehti.
- Pasanen, M. Kuoroharrastus on pitkäjänteisyyden taidetta. Artikkelit Riikka Vuorijärvi. Rondo 2/2008. Helsinki: Musiikkikustannus Rondo Oy.
- Ruotsala, T. 2010. Lähtölaukaus euroviisuille. Keskipohjanmaa-lehti.
- Saarela, M. 2009. Kuoronjohtajan sosiaaliset taidot harjoitustilanteessa. Pedagoginen opinäytetyö. JAMK.
- Uggla, M. 1979. För Kör. Stockholm: Edition Reimers AB.
- Uusimäki, H. 2012. Henkilökohtainen tiedonanto. 6.9.2012.

Internet-lähteet:

Hurme, H. 2011. Punkkia puhaltaen - mukana Pelle Miljoona. Kansan Uutiset-verkkolehti. Saatavissa: <http://www.kansanuutiset.fi/kulttuuri/musiikki/2605674/punkkia-puhaltaen-%E2%80%93mukana-pelle-miljoona>. Luettu 10.5.2013.

Saari, K. & Maunula, M. 2008. Pelle Miljoona. Bändikokoonpanot. Saatavissa: <http://www.pellemiljoona.net/bandikokoonpano.php>. Luettu 9.4.2013.

Saari, K. & Maunula, M. 2012. Pelle Miljoona. Kirjallisuus. Saatavissa: <http://www.pellemiljoona.net/kirjallisuus.php>. Luettu 9.4.2013.

Silius, K. & Tervakari, A-M. 2006. Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. Saatavissa: <http://matriisi.ee.tut.fi/hmopetus/kval-tutk/2005/luennot2005/liitteet/kvalit070206.pdf>. Luettu 8.5.2013.

Ykspihlajan Työväen Näyttämö 2009. Voxpihlaja. Saatavissa: <http://www.ykspihlajantyovaennayttamo.net/voxpihlaja.html>. Luettu 21.7.2012.

Ykspihlajan Työväen Soittajat. 2010. Saatavissa: <http://www.ytsi.fi/>. Luettu 9.4.2013.

Kyselylomake Pelle Miljoona -projektista Voxpihlaja-kuorolle

8.4.2011 Noora Kykyri

Teen kyselyn, koska haluan kuulla juuri Sinun mielipiteesi projektista. Palaute auttaa minua kehittymään kuoronjohtajana, sekä Voxpihlajaa kuorona. Kyselyn tulokset käydään läpi yhdessä seuraavan tapaamisen yhteydessä. Käsittelen vastauksia luottamuksella ja hyödynnän niitä myös opinnäytetyössäni. Kiitos vastauksistasi!

Ympyröi kysymykseen mielestäsi parhaiten sopiva vastaus.

	välttävä	tydyttävä	hyvä	kiitettävä	erinomainen
1. Miten projekti kokonaisuudessaan sujui?	1	2	3	4	5
2. Miten itse onnistuit?	1	2	3	4	5
3. Miten kuoro onnistui?	1	2	3	4	5
4. Miten kuoronjohtaja onnistui?	1	2	3	4	5
5. Miten projektin järjestelyt onnistuivat? (Harjoitukset, mainonta, konserttipaikan järjestelyt ym.)	1	2	3	4	5

Vastaa seuraaviin kysymyksiin omin sanoin.

6. Kerro, miltä työskentely haastavassa projektissa tiukkine harjoitteluaiakatauluineen tuntui?

7. Mitä mieltä olit lauluohjelmistosta? Miten juuri tämän ohjelmiston toteutus mielestäsi onnistui?

8. Oletko tyytyväinen omaan panokseesi kokonaisuudessa? Mitä tekisit nyt toisin?

9. Mikä projektissa oli hyvää/mukavaa/innostavaa? Entä mikä huonoa/ikävää/toimimatonta?

10. Kuvaile millaiseksi koet Voxpihlajan kuorohengen ja oman roolisi kuorolaisena?

11. Missä piilee Voxpihlajan voima?

12. Muuttiko projekti kuoroa/sinua jotenkin?

KONSERTIT YKSPIHLAJAN
TOIMITALOLLA

Pe 1.4. klo 19:00

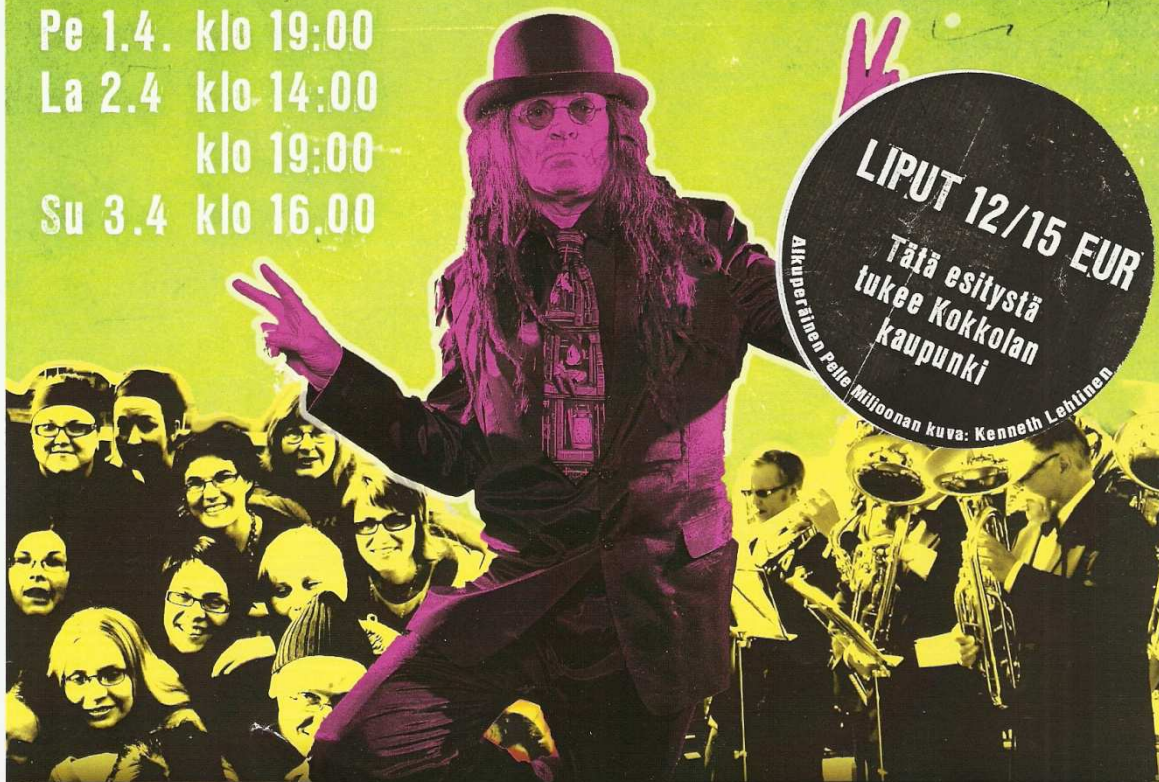
La 2.4 klo 14:00

klo 19:00

Su 3.4 klo 16,00

Lippuvaraukset

☎ 044 514 4485

LIPUT 12/15 EUR

Tätä esitystä
tukee Kokkolan
kaupunki

Alkuperäinen Pelle Miljoona kuva: Kenneth Lehtinen

YKSPIHLAJAN TYÖVÄEN SOITTAJAT

VOXPIHLAJA PELLE MILJOONA

Kapellimestarina ESKO EIROLA

www.ykspihlajantyovaennayttamo.net

Luettelo äänitteistä, joilta konserttiohjelmiston kappaleet löytyvät:

Pelle Miljoona. 2012. Nuoret sankarit 1978-1982 CD1. Johanna / Universal Music.

- Nuoret sankarit
- Olen työtön
- Väkivalta ja päihdeongelma

Pelle Miljoona. 2012. Nuoret sankarit 1978-1982 CD2. Johanna / Universal Music.

- Gabriel
- Tahdon rakastella sinua

Pelle Miljoona: 2011. Halki ajan ja rakkauden. Fanfaari / Sound of Finland.

- Katulaulaja
- Rakkauden karavaani

Pelle Miljoona. 2009. Oo niinku oot 1/2. Stupido Records.

- Leipäjonossa on tunnelmaa
- Matkalla tuntemattomaan
- Varjo seuraa onneain

Pelle Miljoona. 2009. Oo niinku oot 2/2. Stupido Records.

- Elokuun yöt
- Isäntä vei tehtaan pois
- Joskus tulee aika maksaa takaisin
- Kuka sä oot
- Mitä tänään koulussa opit
- Pikkupoika ja pikitie
- Surupuu

Pelle Miljoona Oy. 1980. Moottoritie on kuuma. Johanna Kustannus / Love Kustannus.

- Hyvää yötä maailma
- Juokse villi lapsi
- Koska sydän sanoi niin
- Moottoritie on kuuma
- Olen kaunis
- Vapaus on suuri vankila
- Älä äiti itke